

ПОРІВНЯЛЬНО-ІСТОРИЧНЕ І ТИПОЛОГІЧНЕ МОВОЗНАВСТВО

УДК 347.965:811.124:81-119

DOI <https://doi.org/10.32838/2710-4656/2022.2-2/07>**Кравчук О. О.**

Вищий антикорупційний суд,

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут

імені Ігоря Сікорського»

Остащук І. Б.

Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова

СЛОВО «АДВОКАТ» У ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЧНОМУ ВИМІРІ

У статті досліджено лінгвокультурологічний аспект слова «адвокат» на основі його етимології та окремих історико-релігійних референцій. Латинське слово «advocatus» формувало свої основні семантичні конотації у широкому культурному дискурсі давньоримської цивілізації та пізніше на основі концептів християнської релігії, зокрема текстів Нового Завіту. Соціокультурні конотації ролі захисника у суді впливали на семантичне значення слова. Прототипом адвокатів у Давньому Римі були патрони – захисники, поборники, правозахисники, судові захисники, покровителі, заступники: *patronus* було похідним від слова *pater*, культурна функціональність якого у західній культурі дуже широка (від правової до сакральної сфер). Смыслові референції слова «*patronus*» вказували на рід, захист, надійність, основу. У Римі слово «адвокат» містило в своєму семантичному ядрі й навик володіння мистецтва слова. Словотвірний ланцюжок показує, що лексема «advoco», від якого утворився іменник «advocatus» утворена через поєднання приїменника «ad» та дієслова «voco» (звати, залучати, зивати, просити тощо), хоча слово «адвокат» у сучасній українській та інших мовах не сприймається як віддієслівний іменник, оскільки латинський префікс став частиною кореня. У лінгвокультурологічному розвитку аналізованого слова бачимо, що у латинській еклезіальній лексиці з-поміж інших найменувань Святого Духа використовується й «advocatus». У Вульгаті використано саме слово «advocatus» як аналог грецького Паракліт (*παράκλητος*) і у відношенні до Ісуса Христа. Отже, коли читається цей текст латиною, то реципієнт сприймає Ісуса Христа і Святого Духа як захисників-адвокатів, що перебувають поруч та виправдовують перед судом Бога Отця грішних людей, закликаючи не тільки до справедливості, а й милосердя – двох чеснот, які зрівноважують одна одну. В епоху Відродження та Нового часу помітна кореляція внутрішньої форми слова «адвокат» та культурних паралінгвістичних референцій на прикладі спеціального вбрання судових юристів (мантії та перуки): простий одяг, що був ознакою професії адвоката (і судді), подібно до священика, дозволяв виконувати доручену функцію здійснення правосуддя з підкресленням етосу скромності; перука адвокатів («full-bottomed» wigs, «tie» wigs) сигніфікує те, що людина виконує особливу функцію, не властиву для повсякденного життя – здійснення захисту в суді, а також «захищає» людину від сторонніх впливів, котрі б могли втрутитися в виконання служіння справедливості.

Ключові слова: адвокат, судова лексика, лінгвокультурологія, етимологія, семантика.

Постановка проблеми. Етимологія термінів сучасної юриспруденції досліджує переважно лінгвістичну базу римського права, з якого було запозичено значний лексичний масив європейських мов. Оригінальною мовою багатьох категорій і термінів права є латинська мова, котра через трактати й кодекси середніх віків потрапила в наукову лек-

сику національних мов. У розвитку лексичного значення часто семантика відходить від оригінальної внутрішньої форми, проте уможливило простежити еволюцію діапазону значень у тих словах, які присутні в багатьох мовних картинах. У семіотичному аналізі судочинства окреме місце посідає слово «адвокат», семантика якого більш глибоко

розкривається при використанні лінгвокультурологічного підходу, що уможливує розкриття його етимологічних референцій. Історія судочинства виразно вписана в загальну культурну парадигму відповідних епох, коли громадяни чітко усвідомлювали функціональні ролі та значення сторони захисту, якому в релігійно-культурному контексті античності і середньовіччя надавалася особлива роль, зіставляючись із сферою сакрального.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Оскільки досліджень наукової теми, яку ми обрали як предмет статті, не проводилося, то в лінгвокультурологічному дослідженні слова «адвокат» звернемося до історії виникнення та становлення сторони захисту в судочинстві Стародавнього Риму, що ґрунтовно розкрив науковець та практик Євгеній Васьковський ще наприкінці ХІХ ст., а також до авторитетного словника латинської мови Йосифа Дворецького. У представленні біблійних конотацій аналізованої лексеми цитуватимемо академічні видання Нового Завіту грецькою (Greek-English New Testament) та латиною (Novum Testamentum Latine) за публікаціями видавництва Deutsche Bibelgesellschaft. У нашій монографії «Судова символіка» (2022) аналізується лінгвістичний матеріал лексеми «адвокат», але під кутом зору семіотики права.

Постановка завдання. Окреслена актуальність теми визначила мету статті як дослідження лінгвокультурологічних характеристик слова «адвокат», що передбачає звертання до етимології цього латинізму, включеного в широкий культурний дискурс давньоримської цивілізації та пізніше – смислів християнської релігії. Поставлена мета буде досягнута через вирішення таких завдань: представити лексичні значення слова «адвокат» у Стародавньому Римі; висвітлити семантику номінацій, що стосуються аналізованої лексеми, в текстах Нового Завіту оригінальною грецькою мовою та в класичному перекладі на латину (Вульґаті); проаналізувати культурно-релігійний контекст внутрішньої форми слова «адвокат»; дослідити кореляцію етимології слова «адвокат» та культурних паралінгвістичних референцій, зокрема на прикладі спеціального вбрання судових юристів (мантія та перука).

У статті використано лінгвокультурологічний, порівняльно-історичний (зіставлення значень впродовж історії розвитку слова «адвокат») та контекстуальний (опис соціокультурного контексту) наукові методи.

Оскільки лінгвокультурологічний метод (вивчення культури через сакральні символи або

символів через культуру; діалог культур на основі пізнання символів; етнолінгво-культурологічна проблематика) використовується в дослідженні етимологічних, прагматичних, ономазіологічних аспектів у довербальних і вербальних стадіях номінативних актів культурних текстів як складних феноменів, то це уможливує простежити внутрішньоформну прогресію концептуальних ознак протягом їх функціонування в культурному просторі [5, с. 56]. І саме цей метод у статті буде основним, оскільки культурні конотації лексеми «адвокат» будуть основними в представленні її розвитку.

Виклад основного матеріалу. На початку нашої статті розкриємо еволюцію поняття «адвокат» в історії судочинства, що має чимало символічних і традиційно визначених значень. Соціокультурні конотації ролі захисника у суді впливали на семантичне значення слова.

Адвокат і суддя, науковець Євгеній Васьковський у своєму дослідженні з історії адвокатури відзначає, що прототипом адвокатів у Давньому Римі були патрони – як представники юридичної професії: «першими юристами в Римі були патрони. В їх особі суміщалися дві професії: юрисконсультів та адвокатів. Вони не тільки захищали своїх клієнтів у суді, але й пояснювали їм закони, давали юридичні поради, керували ними при укладанні угод» [1, с. 45]. У латинській мові в її класичний період були такі значення слова «патрон»: «patronus – захисник, поборник; правозахисник, судовий захисник, адвокат; патрон, покровитель, заступник (патрицій у відношенні свого клієнта, колишній господар у відношенні свого вільновідпущеника та ін.)» [2, с. 559]. У свою чергу, patronus походило від слова pater, яке мало теж низку значень, основна семантика яких зводилася до авторитетності й поваги: «1) батько, глава сімейства, *pl.* батьки; 2) теща, свекор, *pl.* предки; 3) *pl.* сенатори (з *патриціїв*); 4) *pl.* патриції (як *стан*); 5) засновник, родоначальник; 6) облаштовувач; 7) отець (як *почесне прізвисько*), pater patriae – отець вітчизни (*найпочесніше звання для особливо заслужених державних діячів*)» [2, с. 557]. В основі внутрішньої форми слова «patronus» – смислові референції, які вказували на рід, захист, надійність, основу.

Щоб виконувати роль патрона, слід було передусім мати авторитет у суспільстві: «Юрисконсультами були зазвичай патриції, і ця обставина разом із безкорисливістю їхньої діяльності, що винагороджувалася тільки добровільними пожертвами клієнтів, та високою користю професії надавала їй

особливої пошани» [1, с. 46]. Отже, юридичні консультанти мали особливу повагу в Римі: вони поєднували в собі родовитість, благородне походження та знання, працьовитість, безкорисливе служіння громадянам своїми порадами.

З часом їхній авторитет ще зміцнився, коли вони стали інтерпретаторами права, що тлумачили його на основі свого досвіду та знань: «Найважливішою їхньою діяльністю стала інтерпретація законів, але інтерпретація не буквальна, а широка. Нові життєві явища, що виникали, вони підводили під форми “суворого” права. Внаслідок цього вони ще в республіканський період набули значення творців права. Август офіційно визнав за ними це значення і, цілком усвідомлюючи важливість їх діяльності, з метою більше її впорядкувати, постановив, що думки тих юристів, які отримують від нього право висловлювати їх (*jus respondenti*), будуть мати для судів силу закону. У випадку, якщо б кілька юристів розійшлися в думках, суд міг на власний розсуд обрати будь-яку з них» [1, с. 46–47]. Можна підсумувати, що концепт «*patronus*» з його основними значеннями найвищого ступеня порівняння було сформовано внаслідок історичного розвитку їхніх юридичних функцій у сфері судочинства та тлумачення права – одного з цивілізаційних стовпів Стародавнього Риму.

У подальшому еволюція адвокатури була такою: «коли патронат остаточно розпався і вивчення права стало можливим для усіх бажаючих, розвиток юридичної професії пішов двома шляхами. Одні юристи, які не володіли красномовністю, зайнялись виключно юридичною консультацією. Інші, навпаки, віддалися адвокатурі, при чому інколи суміщали з нею і консультацію, інколи ж залишали цю діяльність, як менш почесну та менш втомливу, на старість» [1, с. 45]. Тут ідеться про соціальний контекст, у якому не було чіткого поділу на функціональні обов'язки окремих юристів, як і представників інших професій.

Історія адвокатури в Римі говорить про те, що, на відміну від юрисконсультів, «адвокати займалися судовим захистом. Вони далі продовжували називатися патронами (*patroni causarum*) до самого кінця республіки. Термін же “адвокат” (*advocatus*) додавався <...> до іншого розряду осіб і тільки у часи імперії ототожнювався з терміном “патрон”. Подібно до того, як і в Греції, адвокатура була тісно пов'язана з ораторським мистецтвом. Патрони не стільки турбувалися про набуття юридичних знань, скільки про вивчення красномовності» [1, с. 46-47]. Звісно, і у наш час

володіння словом, вміння логічно викласти думку важливі, але в часи античності, зважаючи на особливе відношення до культури слова, зокрема усного, риторика у певний час домінувала над юридичними знаннями [1, с. 45]. У Римі слово «адвокат» містило в своєму семантичному ядрі і навик володіння мистецтва слова.

Звернемося до словотвірного ланцюжка. У латинській мові слово *advocatus* мало такі значення – 1) юридичний консультант; 2) судовий захисник, адвокат. Іменник *advocatus* походив від дієслова *ad-voco* – 1) закликати, скликати, запрошувати; 2) використовувати, приймати; 3) *юр.* запрошувати в якості повіреного; 4) підтримувати, допомагати, потішати [2, с. 31]. Як бачимо, *advoco* утворене через поєднання прийменника «*ad*» та дієслова «*voco*» (звати, скликати, закликати; залучати; взивати, молити, просити; втягувати, приводити у стан; називати, іменувати тощо) [2, с. 831], а вже від нього утворився іменник *advocatus*. Слово «адвокат» у сучасній українській та інших мовах не сприймається як віддієслівний іменник, оскільки латинський префікс став частиною кореня.

У культурі Стародавнього Риму примітною рисою була її поліфонічність через поєднання різноманітних голосів – лінгвістичних, мистецьких, етнічних, релігійних тощо. Щодо мовного аспекту, то відомо, що Рим, який зараз асоціативно сприймається як латиномовний мегасвіт, особливо цінував класичну грецьку цивілізацію, яка б була не можливою без текстів (усних, а пізніше зафіксованих на письмі). Відоме значення грецької мови у поширенні західної культури вплинуло і на становлення текстового дискурсу Біблії, зокрема Нового Завіту, кодифікація якого відбувалася практично одночасно з лінгвокультурологічним розвитком юридичної лексики.

Цікава семантична паралель слова «адвокат» до новозавітного оригінального тексту грецькою мовою: «Коли Ісус заповідає й обіцяє прихід Святого Духа, то називає Його Паракліт (*παράκλητος*) – дослівно “прикликаний до когось” (лат.: *ad-vocatus*) (Ів. 14, 16.26; 15, 26; 16,7)» [3, арт. 692, с. 176]. Отож, у латинській еклезіальній (церковній) лексиці з-поміж інших найменувань Святого Духа використовується і щойно названий *advocatus*, який історично походить із правової лексики. У перекладі Біблії на латинську мову (авторства святого Єроніма, значення роботи якого на розвиток мови, зокрема саме в лінгвокультурологічному контексті, був колосальний) – Вульгати – використано саме слово *advocatus* як аналог

грецького Паракліт (*παράκλητος*) у відношенні до Ісуса Христа. Йдеться про Перше послання Івана: «*Sed si quis peccaverit, advocatum habemus ad Patrem, Iesum Christum iustum*» (*Epistula Ioannis I 2,1*) [цит. за виданням: 10]. Іншими словами, Ісус, ставши добровільною жертвою за гріхи людства, тут називається адвокатом людини на небесах. До речі, англійською мовою теж перекладено характеристику Ісуса Христа як адвокат: «*but if any one does sin, we have an advocate with the Father, Jesus Christ the righteous*» (*1 John 2,1*) [цит. за виданням: 8]. Отже, коли читається цей текст латиною (або англійською), то читач сприймає Ісуса Христа і Святого Духа як захисників-адвокатів, що перебувають поруч та виправдовують перед судом Бога Отця грішних людей, закликаючи не тільки до справедливості, а й милосердя. Додамо, що Вульгата була тим перекладом, який фактично був основним для Європи аж до часів Реформації, коли почалися переклади національними мовами.

В сучасному українському виданні Святого Письма читаємо такий переклад цитованого фрагменту латинською та англійською мовами: «А коли хто згрішить, то маємо Заступника перед Отцем, Ісуса Христа, Праведника» (*1 Ів. 2, 1*). Як бачимо, український переклад Біблії не передає тих правових нюансів у семантиці послання Нового Завіту про потішителя, який покликаний бути поруч і захищати.

У відомому в католицькій культурі піснеспіві, присвяченому Пресвятій діві Марії, – антифоні *Salve Regina* (лат. «Слався, Царице») – використано, зокрема, звертання «*advocata nostra*» («захиснице, заступнице наша»): середньовічний автор скористався словом, яке асоціюється сьогодні передусім з особою, яка захищає підсудного в суді. Так було виражено католицьке (як і православне) розуміння Богоматері як заступниці людей, які до неї звертаються з певними молитовними проханнями.

Під адвокатами (*advocati*) в Римі розумілися «родичі та друзі позивача чи відповідача, які прибували на суд і давали йому поради або просто своєю присутністю виражали співчуття до нього. З плином часу назва “адвокат” була поширена на осіб, які допомагали стороні вести процес, збирали документи, покривали витрати, готували засоби захисту і повідомляли їх патрону» [1, с. 47-48]. До того ж, функції адвоката виконували не професіонали в правовій сфері, цією назвою окреслювали різні групи людей, присутні в судах: «Інколи навіть адвокатами іменувалися

звичайні свідки <...> Відомо, наприклад, що римські імператори не раз з’являлися в суд у якості таких адвокатів <...> Окрім того, в Римі існували хвалителі (*laudatores*), які в якості свідків виставляли на вид заслуги та достоїнства підсудного, відповідаючи грецьким параклетам; пригадувачі (*monitores*), які підказували оратору юридичні положення, а інколи навіть брали участь у дебатах; уповільнювачі (*moratores*), завдання яких полягало в тому, щоб виголошувати промову тоді, коли головний оратор відпочивав, і законники (*leguleii sive formulares*) – юрисконсульти нижчого розбору. Усі ці різновиди юридичної професії не можуть бути визнані адвокатурою. Тільки патрони (*patroni causarum*) були адвокатами в повному значенні слова» [1, с. 47-48]. Ось таким розширеним був склад осіб, які забезпечували підтримку та захист відповідача в суді.

Сучасні дослідники, вивчаючи походження ритуалу, міфу та мови, вважають, що первісний ритуал був передовсім знаково-символічним процесом, на основі якого уже і формувалися міфи та розвивалася мова, іншими словами, символ передував вербальній мові. В архаїчних ритуалах слова були вторинними і навіть не обов’язковими. Показовим прикладом тут є походження слів. Тому акціональний характер функції адвокатів у римських судах був суголосний із семантикою підтримки, захисту, допомоги, порятунку.

Після античності слово «адвокат» перейшло у використання західноєвропейських держав, які послуговувалися в судах латиною. З історії Франції епохи середніх віків та Нового часу відомо, що для того, аби стати адвокатом, окрім юридичної освіти (і переважно це були духовні особи), ще й треба було скласти присягу, яку щорічно повторювали [1, с. 86]. У часи французької монархії адвокати належали до привілейованого класу, що, зокрема, було установлене і в державному церемоніалі: вони становили частину т. зв. «парламентського корпусу», на всіх офіційних урочистостях парламенту займали своє почесне місце одразу після суддів [1, с. 97]. Як пише Кінга Бодіне Белізнай, адвокати (як і судді) почали носити одяг, подібний до довгої сутани духовенства, в XIV–XV ст. В їх розумінні, простий одяг, що був ознакою професії судді або адвоката, подібно до священика, дозволяв виконувати доручену функцію здійснення правосуддя без будь-якого самовихвалювання [6, р. 112, 114]. До сьогодні дійшли гравюри, починаючи з середини XIV ст., на яких зображені судді, адвокати і нотаріуси в мантиях [10, с. 78]. Семантика підтримки,

захисту, допомоги, порятунку підкреслювалася в соціокультурному вимірі мантиями, схожими зі священницькими, тобто лінгвістичний і культурний аспекти збігалися. В Україні немає особливих вимог для одягу судових юристів, крім суддів. Прокурори, так само як і адвокати, не вдягають мантий або навіть форменого одягу, що підкреслює рівність сторін [4, с. 108]. Проте, наприклад, в Індії діє обов'язковий судовий одяг не лише для суддів, але і для адвокатів. Правила професійних стандартів для адвокатів в Індії, приписуючи носити мантию і респектабельний одяг у суді, забороняють носити (тобто вдягати) мантию в громадських місцях поза межами суду [11].

Іншою культурною референцією, яка доповнює етимологію слова «адвокат», є перука. Судова перука в Англії спочатку не була нічим особливим, аніж просто модною формою англійського одягу: після повернення з вигнання король Карл II (1630–1685) привіз із собою з Франції (де перебував, рятуючись втечею після страти батька Карла I (1600–1649) під час Англійської революції) моду на перуки, якій став слідувати весь королівський двір, а з ним – судді й адвокати. Спочатку судді й адвокати носили довгі перуки «з повним дном» («*full-bottomed*» wigs), а потім у моді стали з'являтися короткі перуки («*tie*» wigs), які перейняли адвокати [9]. У липні 2007 р. лорд-головний суддя лорд Філіпс оголосив, що з січня 2008 р. судді у цивільних та сімейних справах в Англії та Уельсі більше не будуть носити перуки. Однак Рада адвокатів провела розширені консультації, на яких переважна більшість адвокатів висловились за збереження судового одягу, включаючи перуки. Це призвело до видання в червні 2009 року Переглянутої інструкції із судового одягу [7; 9].

Символічно перука сигніфікує собою те, що людина виконує особливу функцію, не властиву для повсякденного життя, виділяє цей вид діяльності – суддівської, адвокатської. Також

перука ніби «захищає» людину від сторонніх впливів, котрі б могли втрутитися в виконання служіння справедливості. Така форма «захисту» від навколишніх впливів поширена і в окремих культурних традиціях. Наприклад, в ортодоксальних спільнотах хасидів жінки переважно голять голову для того, щоб ніхто з чужих чоловіків не бачив їхнього волосся, та одягають перуку: інакше кажучи, у публічних місцях вони постають ніби «захищеними» не своїм волоссям від небезпеки гріха порушити заповіді Тори [4, с. 112].

Висновки і пропозиції. Латинське слово «advocatus» формувало свої основні семантичні конотації у широкому культурному дискурсі давньоримської цивілізації та пізніше – на основі смислів християнської релігії, зокрема текстів Нового Завіту. Соціокультурні конотації ролі захисника у суді впливали на семантичне значення слова. Прототипом адвокатів у Давньому Римі були патрони: смислові референції слова «patronus» вказували на рід, захист, надійність, основу. Словотвірний ланцюжок показує, що лексема «advoco», від якого утворився іменник «advocatus» утворена через поєднання прийменника «ad» та дієслова «voco» (звати, залучати, просити та ін.). У лінгвокультурологічному розвитку аналізованого слова бачимо, що у латинській еклезіальній лексиці з-поміж найменувань Святого Духа та Ісуса Христа використовується і «advocatus» як аналог грецького Паракліт (παράκλητος). В епоху Відродження та Нового часу помітна кореляція внутрішньої форми слова «адвокат» та культурних паралінгвістичних референцій на прикладі спеціального вбрання судових юристів (мантиї та перуки).

Вважаємо, що використання лінгвокультурологічного методу є перспективним в аналізі юридичної лексики, оскільки репрезентує, як соціокультурні конотації поліфонічно корелюють із етимологією базових правових термінів.

Список літератури:

1. Васильовський Е. В. Организация адвокатуры. Часть I. Очеркъ всеобщей истории адвокатуры. Санкт-Петербург, 1893. 621 с.
2. Дворецкий И. Х. Латинско-русский словарь. 9-е изд., стереотип. Москва : Рус. яз. Медиа, 2005. 1096 с.
3. Катехизм Католицької Церкви. Синод Української Греко-Католицької Церкви, 2002. 772 с.
4. Кравчук О. О., Остащук І. Б. 2022. Судова символіка: монографія. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 528 с.
5. Остащук І. Б. Лінгвокультурологічний аналіз релігійних текстів. *Схід*. 2015. № 4. С. 56–61.
6. Bódiné Beliznai, K. (2019). Judicial Robe. The Insignia of the Judicial Profession. *Journal on European History of Law*. 2019. Issue 10. P. 112–119.

7. Court Dress (2009). Court Dress: Revised Guidance from the Chairman of the Bar Council. URL : https://www.barcouncilethics.co.uk/wp-content/uploads/2017/10/court_dress_020609.pdf
8. Greek-English New Testament. Deutsche Bibelgesellschaft. 728 p.
9. Judges' Rules of 1635 (2018). Wigs in the English Legal World. Middle Temple Library Blog. URL : <https://middletemplelibrary.wordpress.com/tag/judges-rules-of-1635/>
10. Novum Testamentum Latine 2002. Deutsche Bibelgesellschaft. 490 p.
11. Rules on Professional Standards (2021). The Bar Council of India. URL : <http://www.barcouncilofindia.org/about/professional-standards/rules-on-professional-standards/>

Kravchuk O. O., Ostashchuk I. B. THE WORD "ADVOCATE" IN THE LINGUO-CULTURAL DIMENSION

The linguocultural aspect of the word "advocate" (attorney) based on its etymology and individual historical and religious references is considered in the article. The Latin word "advocatus" formed its main semantic connotations in the broad cultural discourse of ancient Roman civilization and later on the concepts of the Christian religion, including the texts of the New Testament. Socio-cultural connotations of the role of defense counsel in court influenced the semantic meaning of the word. The prototype of attorneys in ancient Rome were patrons – defenders, advocates, human rights defenders, court defenders, patrons, deputies. Patronus was derived from the word pater, which cultural functionality in Western culture is very wide (from legal to sacred spheres). The semantic references of the word "patronus" indicated the genus, protection, reliability, basis. The word "advocate" in Rome contained in its semantic core the skills of mastering the art of the word. The chain of words shows that the token "advoco", from which the noun "advocatus" was formed, is formed through a combination of the preposition "ad" and the verb "voco" (call, attract, call, ask, etc.). Although the word "advocate" in modern Ukrainian and other languages is not perceived as a verb noun, because the Latin prefix has become part of the root. In the linguo-cultural development of the analyzed word we see that in the Latin ecclesial vocabulary, among other names of the Holy Spirit, "advocatus" is used. The Vulgate uses the word "advocatus" as an analogue of the Greek Paraklete (παράκλητος) and in reference to Jesus Christ. Thus, when this text is read in Latin, the recipient perceives Jesus Christ and the Holy Spirit as advocates who stand by and justify sinners before the court of God the Father. They call not only for justice but also for mercy, two virtues that balance each other. In the Renaissance and the New Age, there is a noticeable correlation between the internal form of the word "advocate" and cultural paralinguistic references on the example of special attire of court lawyers (robes and wigs). Simple clothing, which was a sign of the profession of lawyer (and judge), like a priest, allowed to perform the assigned function of justice with an emphasis on the ethos of modesty. The wig of lawyers ("full-bottomed" wigs, "tie" wigs) signifies that a person performs a special function that is not inherent in everyday life – the implementation of protection in court. The wig also "protects" a person from outside influences that could interfere with the service of justice.

Key words: lawyer, court vocabulary, linguo-culturology, etymology, semantics.